

Naam: E.H.B. Derksen
Datum: 30 september 2019
Team/teamonderdeel: US Zorg/*
Telefoonnummer: 1865

Collegevoorstel

Onderwerp	Implementatie wet verplichte ggz
Advies	Bespreekstuk
Is er een uiterste behandeldatum?	Ja, 8 oktober 2019
Hoofdpogave	Veiligheid, Sociaal domein
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	n.v.t.

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna: Wvggz) treedt per 1 januari 2020 in werking. De Wvggz vervangt de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). De wet heeft een aantal organisatorische en beleidsmatige gevolgen voor de gemeente Almelo en andere partijen, zoals het Openbaar Ministerie, Dimence en de politie. Gemeenten dienen onder andere een meldpunt in te richten en een werkproces op te stellen om verkennend onderzoek te doen. Hierin werkt de gemeente Almelo samen met genoemde partijen, de andere Twentse gemeenten en de GGD. Het college verleent opdracht om lokaal de komst van de Wvggz voor te bereiden. Daarnaast stemt het college in met de opdrachtverlening aan de GGD Twente om een regionaal meldpunt in te richten en het verkennend onderzoek uit te voeren in 2020 en 2021.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de bestuurlijke opdracht voor de implementatie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) (INT – 69135).
2. In te stemmen met de inrichting van een regionaal meldpunt voor de Wvggz/ verwarde personen en regionaal uitvoeren van het verkennend onderzoek door de GGD Twente voor 2020 en 2021.
3. Rekening te houden met de kosten voor de implementatie Wvggz en te betrekken bij het opstellen van de Slotrapportage 2019.

Inleiding

Vanaf 1 januari 2020 moet de gemeente Almelo de wet verplichte geestelijke gezondheidszorg uitvoeren. In de komende drie maanden moet daarvoor nog veel geregeld worden. We doen dit efficiënt en doelgericht door samen te werken met andere partijen die een taak hebben in deze wet, zoals het Openbaar ministerie, GGZ-instellingen en andere Twentse gemeenten. Voor de gemeente Almelo zijn we verantwoordelijk voor de aansluiting op de Uitvoering Sociaal en zorgstructuur en moeten we de betrokken bestuurders en ambtenaren faciliteren voor de uitvoering van de wet. Belangrijk daarin zijn de afspraken intern bij de gemeente Almelo (wie is waarvoor verantwoordelijk en wie doet wat wanneer?) en extern met partners zoals Openbaar Ministerie, politie en Dimence en andere zorgaanbieders.

De Wvggz kan grote impact hebben op de inwoners van Almelo. Er zit een aantal nieuwe rechten en maatregelen in. Zo kan iedere inwoner een melding maken van mensen met verward gedrag en is het

college van B&W verantwoordelijk voor de afhandeling (o.a. via een verplicht 'verkennd onderzoek'). Hoe vaak dat gaat gebeuren weten we niet en ook niet hoeveel werk daar precies aan vast zit.

De Wvvgz bevat componenten van Zorg en Veiligheid. De nadruk ligt op zorg voor mensen met psychiatrische problematiek. Voor het onderdeel Crisismaatregel kent de wet een expliciete verantwoordelijkheid voor de burgemeester. De Implementatie Wvvgz is ondergebracht bij de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid en er is afstemming met het Districtelijk Veiligheidsoverleg. De implementatie Wvvgz valt daarmee onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder Zorg.

Er is in Twente nadrukkelijk voor gekozen verbinding te maken tussen de implementatie van de Wet verplichte GGZ en de sluitende aanpak personen met verward gedrag. Daarom zal een meldpunt ook voor meldingen personen met verward gedrag worden ingericht. Deze verbinding is bekrachtigd in de Bestuurscommissie publieke gezondheid van 6 maart 2019, in afstemming met de Twentse burgemeesters in het Districtelijk Veiligheidsoverleg (DVO).

Op 10 juli jl. is in de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid besloten om de regionale projectgroep Wvvgz en de hieraan gekoppelde werkgroepen de opdracht te geven voor het regionaal uitwerken en vormgeven regionaal meldpunt en uitvoering van het verkennd onderzoek. De Bestuurscommissie Publieke Gezondheid heeft 25 september 2019 ingestemd met het advies om het regionaal meldpunt voor de Wvvgz en aanpak verwarde personen en het verkennd onderzoek door de GGD Twente te laten uitvoeren voor de jaren 2020 en 2021. Zie voor het uitgewerkte voorstel bijlage INK – 93250.

Beoogd effect

Het collegevoorstel beoogt:

1. Opdrachtverlening voor het voorbereiden van de uitvoering van de Wvvgz in de gemeente Almelo vanaf 1 januari 2020.
2. Instemming met inrichting en uitvoering van een meldpunt en een verkennd onderzoek voor de jaren 2020 en 2021 door de GGD Twente.

Beoogde resultaten zijn:

Op 1 januari 2020:

- Is de gemeente Almelo in staat om de Wvvgz uit te voeren en zijn de consequenties – financieel, organisatorisch, inhoudelijk – van de wet in beeld en is een plan van aanpak voor de uitvoering – o.a. voor Uitvoering Sociaal - en beheersing van de risico's beschikbaar.
- Is de meldfunctie en het bijbehorende verkennd onderzoek operationeel conform de wettelijke eisen.
- Zijn er afspraken gemaakt met de relevante samenwerkingspartners (Streettriage, Meldkamer, GGZ crisisdienst en triagist en Uitvoering Sociaal domein).
- Worden meldingen geregistreerd volgens de geldende regelgeving en de voortgang gemonitord.
- Is begonnen met de uitvoering van het communicatieplan zodat inwoners en professionals de meldfunctie weten te vinden.

Per 1 juli 2020:

- Kunnen ook niet-acute meldingen over personen met verward gedrag worden gemeld.
- Kan er vanuit het landelijk meldnummer gemeld worden voor niet-acute meldingen personen met verward gedrag.

Argumenten voor

1.1. *Het voorstel betreft een wettelijke taak en past binnen het ingezet beleid.*

De implementatie van de Wvvgz gaat over zorgverlening waarvoor de gemeente verantwoordelijk is en valt zodoende onder Uitvoering Sociaal. Bovendien past het binnen het programma Veiligheid, doel 3: 'In 2022 krijgen kwetsbare personen meer passende zorg en veroorzaken ze minder overlast in buurten.'

1.2 De complexiteit van de implementatie van de Wvggz vereist een bestuurlijke opdracht en projectmatige aanpak.

De Wvggz kent verantwoordelijkheden vanuit de portefeuille Zorg en Veiligheid. Bevoegdheden moeten worden gemandateerd. Er zijn verschillende disciplines en partners nodig om de Wvggz te kunnen uitvoeren. Partners zijn vaak bovenlokaal (of zelf bovenregionaal) georganiseerd. Met hen zijn afspraken nodig. Er moeten werkprocessen en een meldpunt ingericht worden. Voor de aansluiting op de lokale zorgstructuur maken we afspraken en werkprocessen en stellen we een plan op.

Snelheid is geboden, gelet op de invoeringsdatum. Het is een kortlopende klus met verschillende beleidsmatige invalshoeken en consequenties voor de lokale zorgstructuur en Uitvoering Sociaal.

2.1 Regionaal organiseren van het Meldpunt en verkennend onderzoek is in lijn met de afspraken op regionaal niveau.

De portefeuillehouder Zorg heeft ingestemd met het voorstel in de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid van 10 juli 2019 om de regionale projectgroep Wvggz en de hieraan gekoppelde werkgroepen de opdracht te geven voor het regionaal uitwerken en vormgeven regionaal meldpunt en uitvoering van het verkennend onderzoek. Op 25 september 2019 heeft de portefeuillehouder Zorg – onder voorbehoud van instemming van het college – ingestemd met het regionaal uitvoeren van het meldpunt en verkennend onderzoek door de GGD Twente voor de jaren 2020 en 2021.

2.2 Regionale organiseren van het Meldpunt en verkennend onderzoek is efficiënt en kan kosten voor de gemeente Almelo besparen.

- Bundelen capaciteit en GGZ-expertise, voorkomen versnippering van uren, regelen vervanging.
- Permanente bereikbaarheid garanderen.
- Minder leegloopuren en locatiekosten (door meer massa).
- Minder bestuurlijke en ambtelijke “drukke” omdat je niet aan elk overleg hoeft deel te nemen.
- Integratie met meerdere meldpunten en processen mogelijk (zoals APVG).
- Regionale deelnemers kunnen profiteren van, door ZonMW beschikbaar gestelde, subsidies.
- Eén meldpunt is beter te communiceren; geeft duidelijkheid voor inwoners en professionals.
- Ontlasting lokale zorgstructuur en kanaliseren zorgvraag, omdat meldingen niet bij hen terecht komen.

2.3 De samenwerkingspartners OM, GGZ en Politie hebben voorkeur voor één regionale partner.

De bij deze wet verplichte samenwerkingspartners, zoals GGZ, OM en Politie, werken (boven) regionaal. Door de meldfunctie en het verkennend onderzoek op Twentse schaal te organiseren wordt hier beter op aangesloten.

3.1 Voor de inzet van het projectteam implementatie Wvggz zijn middelen nodig.

Vanuit het Rijk zijn geen middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Wvggz. Wel is de inzet van medewerkers met verschillende expertise essentieel om de impactanalyse en het plan van aanpak voor de uitvoering van de Wvggz te kunnen maken. Om deze inzet mogelijk te maken, stellen we voor daarvoor ruimte te creëren via een projectbudget. De kosten voor de implementatie ramen we op € 25.000 (zie bestuursopdracht). We stellen voor om deze als overschrijding binnen Uitvoering Sociaal mee te nemen in de Slotrapportage 2019 als ‘kosten implementatie Wvggz’.

Kanttekeningen

1.2 Nadeel van de korte projectduur voor de lokale implementatie is dat we weinig tijd hebben om alle risico's in beeld te brengen.

Mogelijke risico's zijn onze afhankelijkheid van andere partijen, extra zorgkosten WMO en extra werkdruk Uitvoering Sociaal. We zijn bij de uitvoering van de Wvggz vanaf 1 januari 2020 als gemeente afhankelijk van partijen zoals Dimence en het OM en de GGD. Daarnaast kunnen er van 1 januari onverwacht meer meldingen komen voor de Wvggz dan verwacht. Ook kan het leiden tot meer zorgkosten in de WMO (als een verkennend onderzoek niet leidt tot verplichte GGZ is waarschijnlijk wel andere zorg nodig). Onderdeel van de bestuursopdracht is een impactanalyse, zowel financieel als inhoudelijk. Daarin werken we de risico's uit en volgen aanbevelingen over hoe we ze kunnen beheersen.

2.1 Het nadeel van het regionaal organiseren is dat we de wijze van uitvoering niet geheel in eigen hand hebben en dus moeten zorgen voor de aansluiting op de lokale zorgstructuur.

Als het Meldpunt en verkennend onderzoek ondergebracht wordt bij de gemeente Almelo kunnen we de uitvoerend professionals direct aansturen. Adequate sturing op de kwaliteit en het proces van de uitvoering door de GGD Twente organiseren we via afspraken over monitoring en evaluatie. Zie verder onder 'Uitvoering – monitoring'. Over de aansluiting van melding naar lokale zorgstructuur maken we afspraken met de GGD Twente en onze lokale zorgstructuur.

We stellen voor om in te stemmen met uitvoering door de GGD-Twente voor de jaren 2020 en 2021. Aan de hand van de evaluatie van het meldpunt en de uitvoering van het verkennend onderzoek beoordelen we hoe we de uitvoering van deze onderdelen van de Wvggz vanaf 2022 gaan organiseren.

3.1 Hiermee ontstaat een financiële verplichting terwijl de totale financiële consequenties voor de uitvoering Wvggz nog niet in beeld zijn.

In de komende maanden brengt de projectleider de financiële consequenties voor de uitvoering Wvggz in kaart. De kosten voor het meldpunt en verkennend onderzoek zijn noodzakelijk en degelijk onderbouwd en daarmee aanvaardbaar. Risico is nog dat het Rijk in de Septembercirculaire 2019 het budget naar beneden heeft bijgesteld naar € 98.000. Zie verder onder 'Kosten'.

Alternatieven

Een andere optie is om het meldpunt en verkennend onderzoek lokaal in te richten en uit te voeren, waarbij samenwerking nodig is met Dimence en de meldkamer Twente.

Dit is niet conform de afspraken in de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid en het Districtelijk Veiligheidsoverleg. Partners als OM, Dimence en politie zullen afkeurend reageren, wat de noodzakelijke samenwerking kan frustreren. Bovendien leidt dit tot synergie-verlies (o.a. geen gebruik van subsidie) en inefficiëntie. Er zijn sociaal psychiatrisch verpleegkundigen nodig voor de beoordeling tijdens het verkennend onderzoek. Dat zal leiden tot overschrijding op het beschikbare budget. Ook is het niet haalbaar om dit als gemeente alleen vóór 1 januari 2020 te realiseren, mede gelet op het aantal nog niet uitgewerkte aspecten van de Wvggz.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Tot 1 januari 2020

De kosten voor de implementatie in 2019 ramen we op € 25.000 (zie bestuursopdracht). Vanuit het Rijk zijn geen middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de wet. We stellen voor om deze als overschrijding op kostenplaats Maatschappelijke dienstverlening' (161171) mee te nemen in de Slotrapportage 2019 als 'kosten implementatie Wvggz'.

Vanaf 1 januari 2020

Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wvggz is in de Meicirculaire 2019 (BW-7106) jaarlijks € 114.000 beschikbaar gesteld. In de Septembercirculaire 2019 is het budget naar beneden bijgesteld naar € 98.000. Voor de uitvoering van de Wvggz vanaf 2020 stellen we in de tweede helft van 2019 een impactanalyse op, met daarin een plan van aanpak en de (financiële) consequenties. Uit de impactanalyse zal blijken of het budget voldoende is. Als blijkt dat het budget niet voldoende is, komen we hier bij de voorjaarsrapportage 2020 op terug.

Kosten regionaal meldpunt en verkennend onderzoek

De begrote kosten voor 2020 en 2021 van de regionale uitvoering van het meldpunt Wvggz/verwarde personen en het verkennend onderzoek bedragen voor Almelo in 2020 € 15.635 en in 2021 € 28.537. Deze kosten komen ten laste van de reeds beschikbaar gestelde middelen op begrotingspost 168013 (stelpost 6.81 mo/ggz). Voor 2020 heeft GGD-Twente een subsidie toegekend gekregen voor de inrichting van de meldfunctie. Daardoor zijn de kosten voor de gemeenten in 2020 minder dan in 2021.

Met dit voorstel gaat de gemeente Almelo een verplichting aan voor een deel van de beschikbare middelen. Daarnaast komen er nog kosten voor bijvoorbeeld gegevensbeheer (Khonraad), communicatie en uitvoeringscapaciteit. Dit nemen we mee in de impactanalyse.

Uitvoering

De implementatie Wvvggz is in hoofdlijnen aangegeven in de bestuurlijk opdrachtformulering Implementatie Wvvggz (zie bijlage INT – 69135). De lokale projectgroep en de regionale project- en werkgroepen werken dit nader uit. De voorbereiding op de invoering van de Wvvggz moet uiterlijk 31 december 2019 gereed zijn. De lokale en regionale projectgroepen zijn gelet op de deadline reeds gestart. De projectleider stelt een plan van aanpak op voor de uitvoering van de Wvvggz in Almelo vanaf 1 januari 2020 en neemt daarin ook de inhoudelijke, financiële en organisatorische consequenties en risico's mee. In het plan van aanpak leggen we de verbinding met de Zorgstructuur Almelo en de Toegang Uitvoering Sociaal.

De inrichting van de meldfunctie en het verkennend onderzoek zijn uitgewerkt in een advies voor de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid (zie bijlage INK - 93250). Bedoeling is om deze taken te beleggen bij team OGGZ van de GGD-Twente.

Wat doet de GGD-Twente bij het meldpunt en verkennend onderzoek?

Na melding van een inwoner hebben gemeenten 14 dagen de tijd om vast te stellen of er een noodzaak is tot verplichte ggz. Die termijn begint te lopen op het moment dat de melding wordt ontvangen. De medewerker van de GGD bepaalt of de melding wordt doorgezet als melding in het kader van de Wvvggz. Vervolgens beoordeelt een sociaal psychiatrisch verpleegkundige of betrokkene in aanmerking moet komen voor verplichte zorg vanwege een psychische stoornis en het ontbreken van de bereidheid daarvoor behandeld te worden. In het meldingsproces en het verkennend onderzoek stemt de GGD af met de GGZ triagist op de meldkamer of GGZ professional in het streettriage team of GGZ-instelling. Hierbij sluit de GGD aan bij de handreikingen van de VNG. De komende periode wordt dit in de regionale werkgroep (met deelname vanuit Almelo) verder uitgewerkt.

Voor het uitvoeren van het verkennend onderzoek trekt de GGD de GGZ-professionals aan die de kennis en expertise voor de beoordeling in het verkennend onderzoek hebben.

Monitoring en sturing

Voor de sturing vanuit de gemeente Almelo stellen we voorwaarden aan de monitoring en evaluatie van de regionale uitvoering door de GGD-Twente. Hierbij sturen we richting de GGD-Twente nadrukkelijk op kostenbeheersing (binnen budget blijven). Tevens is de uitvoering door de GGD-Twente tijdelijk voor de jaren 2020 en 2021. Als uit de monitoring en evaluatie blijkt dat het elders uitvoeren efficiënter en effectiever is, kunnen we het anders organiseren vanaf 2022.

Om een vinger aan de pols te kunnen houden en te kunnen bijsturen hebben we zicht nodig op de aantallen meldingen en de uitvoering van het verkennend onderzoek. We gaan dit evalueren en bespreken met de samenwerkingspartners. Hiervoor en voor tussentijdse evaluatie wordt maandelijks een evaluatietafel georganiseerd. Tijdens deze evaluatietafel worden de meldingen besproken, er wordt bekeken of zij op de juiste plek terecht zijn gekomen, of het uitvraagprotocol op de juiste wijze toegepast is en of de opvolging op de juiste wijze (zoals wettelijk vastgelegd) is uitgevoerd. Ook wordt gemonitord of de beschikbare capaciteit juist is ingeschat. Vanuit de gemeente Almelo zullen we deelnemen aan de evaluatietafel.

Registratie

Als onderdeel van de regionale implementatie Wvvggz wordt de wijze van registeren (in Khonraad) en monitoren uitgewerkt. Dit gebeurt conform de verplichtingen die uit de Wet verplichte GGZ voortvloeien en bevat ook de informatievoorziening naar de lokale zorgstructuur.

Besluitvorming

De Bestuurscommissie Publieke Gezondheid heeft op 25 september 2019 ingestemd met het voorstel over de regionale meldfunctie en het uitvoeren van het verkennend onderzoek. De portefeuillehouder Zorg van Almelo heeft ingestemd onder voorbehoud van instemming van het college.

Besluitvorming over andere onderdelen van de Wvvggz zullen in de komende maanden indien nodig in uw college en/of in de Bestuurscommissie Publieke Gezondheid van 12 december 2019 plaatsvinden. Besluitvorming over het inrichten en uitvoeren van de regionale meldfunctie en het verkennend onderzoek in de BC PG van 12 december 2019 zou te laat zijn voor tijdige implementatie.

Bijlagen

- Bestuurlijke opdrachtformulering implementatie Wet verplichte ggz (INT-69135)
- Adviesnota inrichting meldfunctie en verkennend onderzoek en meldfunctie personen met verward gedrag (niet acuut) (INK – 93250)

Procesinformatie

Intern overleg

Dit collegevoorstel is besproken in het MT Uitvoering Sociaal op 19 september 2019. Het MT stemt in met het voorstel.

Tevens is advies ingewonnen bij de financieel adviseurs. Het advies is opgenomen in het dictum en de financiële paragraaf.

Het voorstel is afgestemd met Team Veiligheid, dat is betrokken bij de uitwerking van het regionale voorstel voor het meldpunt en verkennend onderzoek.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is besproken met wethouder Van Mierlo en de burgemeester op 23 september 2019. Zij stemmen in met het voorstel.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Reguliere persconferentie